

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Недялка Илиева Кръстева, дм
член на Научно жури със заповед РК 36 – 878 / 14.05.2018 г.
на Ректора на МУ - София

Относно: докторска дисертация на тема: „Влияние на някои от приетите на макро ниво решения в здравната сфера върху индивида като пациент“ на задочния докторант Константин Георгиев Качулов по докторска програма „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в професионално направление 7.4 Обществено здраве от област на висшето образование 7 Здравеопазване и спорт.

Биографични данни и кариерно развитие:

Константин Георгиев Качулов е завършил висше образование през 2006 г. в МУ - София, фармацевтичен факултет със специалност магистър – фармацевт с отличен 6,00. Зачислен за задочен докторант към ФОЗ при МУ – София катедра „Медицинска етика и право“ през 2013 год. След завършването на образованието си е работил последователно 2007 – 2008 г. в Актавис „Балканфарма – Дупница“ – фармацевтично производство като ръководител звено.

2008 – 2010 г. – аптека „Рай“ – Петрич – управител
2010 – 2012 г. – аптека „Кюмарк“ – Петрич – управител
2012 – 2015 г. – ПИПИДИ България ЕООД – София като специалист лекарствена безопасност
2015 – 2015 г. – ЗЕЙКРО България ООД като експерт по лекарствена безопасност
2015 – 2017 г. – Ковънс Клиникъл и Периапрувъл Сървис Лимитид, клон България, София като старши сътрудник по лекарствена безопасност

от 01.05.2017 г. до сега - Ковънс Клиникъл и Периапрувъл Сървис Лимитид, клон България, София като мениджър на проекти, лекарствен надзор и услуги за лекарствена безопасност като осъществява клинични проучвания, лекарствена безопасност и управление проекти. Предстои да получи специалност по Токсикология и токсикологичен анализ.

Относно актуалността на темата:

В съвременната среда на нарастването на лекарствената номенклатура е изключително важно пациентът да получи правилните

медицински грижи в аптеката – така наречената фармацевтична грижа. Опитите за либерализиране на пазара все повече се стесняват възможностите за прилагане на концепцията за фармацевтични грижи. Устойчивост в терапията и грижите за болния е възможна единствено чрез единство пациент – лекар – фармацевт. Фармацевтът е експерт по лекарствата и е отговорен за лекарствената терапия.

Този научен труд е важен и актуален именно поради многокомпонентния анализ и оценка на ефектите на решенията на макро ниво и широкия оценъчен апарат за разбиране на ефектите от политическите решения влияещи върху отделния човек в ролята му на пациент.

Дисертационният труд е написан 203 страници и включва 66 оригинални фигури и 55 таблици.

Библиографията съдържа 176 литературни източника, от които 49 на латиница.

Структурата на дисертационния труд отговаря на стандартните изисквания и съдържа: литературен обзор; цел, задачи и методика на изследването; резултатите от проучването, анализ и обсъждане на резултатите; заключения, изводи и препоръки.

Литературен обзор:

В обем от 98 страници докторантът е направил исторически преглед на българското здравеопазване и аптечното дело, както и неговото съвременно състояние и европейските политики. Авторът е направил преглед на законодателството, предложенията за законодателни промени и политиките в сферата на здравеопазването.

Анализирана е технологията на вземане на политически решения в здравеопазването като са посочени основните принципи на здравната политика, а именно приоритетност, реалистичност, нов универсализъм; справедливост, добре информирано и мотивирано население, етични критерии, промоция на здравето, първични здравни грижи, междуекторно партньорство и здраве

Дисидентът е стигнал до извода, че внедряването на здравните политики не е неутрален автоматичен процес и действащите субекти не са пасивни изпълнители. Те имат определено мнение и отношение към взетите здравно – политически решения, както в този смисъл изпълнителят е своеобразен здравен политик и решението никога не е окончателно. На базата на направените проучвания и задълбочения анализ докторантът счита, че здравните потребности са водещ критерий за правилната здравна политика.

Цел, задачи, материали и методи на изследванията.

Целта е да се изследва и оцени влиянието върху индивида като пациент на някои решения в областта на фармацията на макро ниво.

Задачите кореспондират с поставената цел.

Обект на изследването са решения на макро ниво в здравната сфера, въведени чрез законодателство и решения, които не са внедрени законодателно, но се прилагат във фармацевтичната практика.

В контекста на глобалната стратегия на СЗО са очертани принципите на Европейската здравна политика.

Проучването е направено за периода октомври 2016 – януари 2017 г. с пациенти. Използван е анкетен метод като са анкетирани 612 лица, а анализът е направена 609 анкети / 3 анулирани /. Анкетно проучване е направено и с магистър – фармацевти от цялата страна като са обработени 418 анкети. Използвани методи са социологичен, аналитико – синтетичен, статистически.

Резултатите от проучването. Анализ и обсъждане на резултатите.

Дисертантът е направил проучване в няколко насоки на пациенти, на фармацевти и експеримент на терен.

При изследване на двете паралелни групи – пациенти и фармацевти авторът е стигнал до заключението, че 94 % от населението има достъп до аптека без значение от това какъв асортимент от предлагани продукти работи, като 27,3 % са възрастни хора. Без достъп до аптека са 9,1 % от анкетираните като всички те са на възраст над 76 години. Според магистър фармацевта / 75 % / откриването на аптеки в малките населени места ще увеличи достъпът до лекарства на населението като възрастните хора / над 65 г. / са най – уязвими и консумират 74 % от ресурсите на НЗОК.

Авторът стига до извода, че средното време за консултация в аптеката е 5 минути, а средното време за чакане на един пациент за отпускане на лекарства по НЗОК е 13, 58 минути.

При изследването си и анализът на получените резултати дисертантът стига до извода, че 71 % от пациентите смятат съхранението на данните на електронен носител за по-сигурен и би улеснило работата в аптека според 59 % от експертите.

От проведенния експеримент на терен докторантът е стигнал до извода, че здравния сектор в страната не е подгответ за предстоящото внедряване на системата за верефициране на лекарствата и липсата на готовност и организация ще затрудни своевременното и качествено обслужване на пациентите в аптеките, и качествено обслужване на пациентите в аптеките.

Една такава промяна би създала хаос в лекарство-снабдяването, което ще се отрази негативно и върху грижата за пациента. Всеки допълнителен разход за обезпечаване на лекарствено снабдяването на населението извън големите градове крие рискове от финансово

обременяване на пациентите, което в крайна сметка води до последващата неудовлетвореност и отказ от терапия при пациентите.

На базата на обхватно проучване и задълбочения анализ, на получените резултати докторантът стига до няколко съществени извода, групирани в шест направления:

-по отношение опитността на магистър-фармацевтите, която е отчетена като значителна за изследваната група.

-по отношение на достъпът до лекарства като част от НЛП, НАК и генерична замяна – според проучването достъпът до лекарства ще се увеличи чрез откриване на аптеки в малките населени места, което би повишило качеството на живот.

-по отношение на електронното досие и електронната рецепта като част от ЕД–като цяло пациентите имат доверие в електронното досие и електронната рецепта, като въвеждането им би улеснило работата в аптека.

-по отношение на консултацията и фармацевтичните грижи – изчисленото време средно 5 минути е достатъчно за пациентите в по-млада възраст и недостатъчно за възрастните пациенти.

-по отношение на въвеждане на пръстовия автентификатор–результатите категорично отхвърлят мярката, като и двете групи респонденти имат своите доводи.

-по отношение на разходите за лекарства и социално осигуряване – мнението на пациента и магистър фармацевта по отношение на справедливостта на заплащане от пациента лекарствени средства съвпада и като цяло противостои на общата тенденция българинът да заплаща най-много за своята лекарствена терапия в ЕС. Необходимо тази тенденция да спре и методът на финансиране на системата да се измени.

Формулираните изводи, препоръки и приноси на дисертационния труд са направени на базата на собствени данни от научното проучване, като докторантът потвърждава тезата, че здравеопазването на пациента е една обществена медико-екологична система, чието равновесие се дължи на премерени рискове и предварително планирани дейности, като основен приоритет остава здравето, животът и просперитетът на пациента.

Приносите на дисертационния труд имат съществен потвърдителен характер както в научно-теоретичен, научно-приложен и практически аспект и отразяват обективно реалните достижения на автора.

Особено съществени са приносите с потвърдителен характер, а именно: пациентите не са удовлетворени от внедряваните в аптечната практика решения на макро ниво, в областите национална лекарствена политика, електронно управление, социално осигуряване, разходи в здравеопазването и здравни грижи.

Дисертацията има качествата на научен труд, написана, структурирана и онагледена, отговаряща на интелектуалния профил на

докторанта, високата му професионална компетентност и уменията му да работи в областта на научните търсения.

Във връзка с темата на дисертацията Константин Качулев е представил 4 публикации в научни списания.

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на дисертационния труд. Участието на докторанта в редица научни форуми и прояви, неговата висока техническа и професионалната компетентност и членството му в редица професионални и неправителствени организации ми дават основание да считам, че написването на този значителен научен труд е резултат от непрекъснато самоусъвършенстване и научния потенциал на магистър фармацевт Константин Качулев.

Заключение:

Дисертационият труд е представен в завършен и добре оформлен вид и има всички качества на научна работа. Въз основа на цялостната оценка на научната разработка, съществените приноси и препоръки на докторанта и представената ми документация, считам че магистър фармацевт Константин Георгиев Качулев отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му на МУ – София за присъждане на ОНС „доктор“ по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ поради което гласувам положително и призовавам членовете на научното жури за положителен вот.

Изготвил рецензията:
/Доц. д-р Н. Кръстева, дм /

Дата: 10.09.2018 г.